

Huvudman

Upplands Väsby kommun
vasbydirekt@upplandsvasby.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Breddenskolan i Upplands Väsby kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Upplands Väsby kommun att senast **måndag den 29 april 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande elevhälsa. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Upplands Väsby kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Upplands Väsby kommun ska vidta följande åtgärder

Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete

1. Huvudmannen ska se till att elevhälsan främst arbetar förebyggande och hälsofrämjande. Huvudmannen ska se till att det i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete finns tillgång till medicinsk, psykologisk, psykosocial och specialpedagogisk kompetens. Huvudmannen ska skriftligt redogöra för skolans planerade förebyggande och hälsofrämjande insatser. Huvudmannen ska även redogöra för hur elevhälsans samtliga kompetenser deltar i arbetet med planering och genomförande av redovisade förebyggande och hälsofrämjande insatser. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av åtgärder (2 kap. 25 § skollagen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2023:3432) i de handlingar som sänds in.

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Upplands Väsby kommun en anmärkning avseende brist rörande åtgärdsprogram. Upplands Väsby kommun ska senast **måndag den 29 april 2024** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2023 inlett en tillsyn av Breddensskolan i Upplands Väsby kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Breddensskolan följer gällande bestämmelser om extra anpassningar, särskilt stöd, trygghet, studiero och arbetet mot kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektor samt rast- och lektionsobservationer mellan den 15 maj 2023 och den 25 maj 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat plan mot kränkande behandling, elevers omdömen, utredningar om särskilt stöd och åtgärdsprogram. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Tillgång till elevhälsa, elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervju lyfter elevhälsan att de arbetar ytterst lite med det förebyggande och främjande arbetet och att man istället mest arbetar åtgärdande. När rektorn tillfrågas om vad elevhälsan gjort under året avseende förebyggande och hälsofrämjande åtgärder, uppger hen att man arbetat med hur detta arbete ska läggas upp framledes.

Elevhälsan beskriver det trygghetsskapande arbetet på skolan som en del av elevhälsans arbete. Det framgår vidare att en av representanterna ur elevhälsan är med i skolans trygghetsteam, som arbetar med tryggheten genom att bland annat hålla samtal med eleverna både på individ- och gruppnivå. Elevhälsan uppger vidare att i årskurs tre arbetar eleverna med ett specifikt material som handlar om att vara en god kompis.

Av intervju med elevhälsan framgår att det finns en kurator till förfogande vid behov sedan februari 2023. Kuratorn har inte deltagit på några möten på skolan eller medverkat i något förebyggande och hälsofrämjande arbete. Kurator uppger att hen inte alls är en del av det trygghetsskapande arbetet på skolan. Kurators arbete på skolan initieras genom att hen får en fråga från rektor att ta kontakt med vårdnadshavare om det finns behov kring en viss elev.

Rektor bekräftar i intervju att kurator inte medverkat på några möten tillsammans med övrig elevhälsa och att hen inte är delaktig i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Vidare berättar rektor att kurator inte är knuten till elevhälsan och att hen inte har "någon roll" på skolan. Rektor beskriver att det ser ut på det viset av ekonomiska skäl och att skolan inte "har råd" att anställa en kurator.

Rättslig reglering

För elever i grundskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska vara en del av skolans kvalitetsarbete. För medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare (2 kap. 25 § skollagen).

I förarbetena till skollagen anges att arbete med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper samt att det finns kompetens att tillgå för detta arbete. Det är angeläget att samverkan sker

med övrig hälso- och sjukvård samt med socialtjänsten. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling och undervisningen om tobak, alkohol och andra droger och övrig livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning med mera. Elevhälsa har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor. (prop. 2009/10:165, s. 276).

I förarbetena anges vidare att elevhälsan främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande och omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Detta innebär att elevhälsan ska bidra till skapandet av miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Elevhälsan ska också stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål (prop. 2009/10:165 s. 656-657). Elevhälsans mål är att skapa en så positiv lärandesituation som möjligt för eleven (prop. 2009/10:165 s. 278).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Breddenskolan inte uppfyller författningarnas krav avseende att elevhälsan främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande samt att elevhälsans samtliga kompetenser ska finnas tillgängliga för detta arbete.

Av utredningen framgår att elevhälsan på Breddenskolan mest arbetar åtgärdande. Det framkommer inslag av förebyggande och hälsofrämjande arbete på skolan, bland annat i form av trygghetskapande arbete, men det är inte vad elevhälsan främst ägnar sig åt. Detta är en brist.

Vidare arbetar kurator på Breddenskolan enbart åtgärdande och deltar inte i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Det saknas således praktiska möjligheter för att en samlad elevhälsa ska kunna arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande då elevhälsan inte innefattar kurator i det generella elevhälsoarbetet, vilket är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Upplands Väsby kommun uppfyller inte författningarnas krav vad gäller tillgång till elevhälsa. Det finns därför skäl att förelägga Upplands Väsby kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare och rektor beskriver hur skolan arbetar med nationella kartläggningsmaterial, bedömningsstöd samt nationella prov. Lärarna berättar att de i förskoleklass tillika låg- och mellanstadiet tar hjälp av specialpedagog i detta arbete, med utgångspunkt i skolverkets material.

Lärare uppger vidare hur de arbetar med extra anpassningar i klassrummet så som till exempel att de använder bildstöd eller att arbete försiggår i mindre studiegrupp. Vid observationer framkommer att skolan arbetar med extra anpassningar på generell nivå i form av till exempel skärmar som avgränsar klassrummet. Det framgår vidare att om extra anpassningar inte fungerar lyfts detta till arbetslagsledare och därefter till elevhälsan och rektor. Elevhälsan uppger att det därefter genomförs en pedagogisk utredning om särskilt stöd, där den specialpedagogiska kompetensen går in och stöttar den lärare som ansvarar över utredningen. Rektor beskriver att en pedagogisk utredning kan resultera i beslut om åtgärdsprogram eller beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram.

Elevhälsan berättar att uppföljning av de åtgärder som är upprättade i åtgärdsprogram görs på möten som bokas in i skolans interna system. Även rektor uppger att uppföljning görs. Rektor beskriver vidare att åtgärdsprogrammen utvärderas, vilket också bekräftas i den samlade dokumentationen.

Skolinspektionen har tagit del av åtgärdsprogrammen för fem elever. Av åtgärdsprogrammen framgår vilket behov av särskilt stöd eleverna har och hur de ska tillgodoseas. Vidare framgår datum för när åtgärdsprogrammen ska utvärderas. Däremot framgår inte av samtliga åtgärdsprogram vem som ansvarar för utvärderingen. Det framgår inte heller av samtliga åtgärdsprogram när de ska följas upp eller vem som ansvarar för uppföljningen. Det är rektorn som fattat besluten om åtgärdsprogram och det finns överklagandehänvisning.

Rättslig reglering

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklass och lågstadiet, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. (3 kap. 4 § skollagen)

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte

kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. (3 kap. 5 § skollagen)

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. (3 kap. 7 § skollagen)

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. (3 kap. 9 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av Skolinspektionens utredning framgår inte annat än att skolan följer bestämmelserna när det gäller extra anpassningar.

Vidare har det inte framkommit annat än att skolans arbete vad avser särskilt stöd uppfyller skollagens krav rörande följande delar. En elev som bedöms vara i behov av särskilt stöd anmäls till rektor. Rektor fattar beslut om att starta en utredning om särskilt stöd där specialpedagogisk kompetens medverkar. Utredningen resulterar i beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller om att inte utarbeta åtgärdsprogram. De beslutade åtgärderna följs upp och utvärderas.

Skolinspektionen bedömer emellertid att huvudmannen och skolan brister när det gäller de upprättade åtgärdsprogrammen. Det framgår att i flera av skolans åtgärdsprogram saknas det uppgift om när åtgärder ska följas upp och vem som ansvarar för denna uppföljning. I några av dessa åtgärdsprogram saknas även uppgift om vem som ansvarar för utvärderingen av åtgärderna. Detta är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av

vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen.

Upplands Väsby kommuns verksamhet vid Breddenskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller åtgärdsprogram då det saknas uppgifter om när åtgärder ska följas upp och vem som ansvarar för denna uppföljning samt vem som ansvarar för utvärderingen av åtgärderna.

Utredningen visar dock på att åtgärder i elevers åtgärdsprogram faktiskt följs upp och utvärderas. Skolinspektionen bedömer därför bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Upplands Väsby kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever uppger i intervju att de i stor utsträckning känner sig trygga på skolan och vet vem de ska vända sig till om något händer. De beskriver att det kan förekomma bråk på rasterna; på fotbollsplanen eller vid kojorna. Lärarna bekräftar att det varit ett "tufft klimat" på fotbollsplanen men att det blivit bättre på grund av rastvärdar och regler vid fotbollsplanen. Eleverna berättar vidare att de känner till trygghetsgruppen på skolan och att de fyller i en trygghetsenkät varje termin.

Elever och lärare uppger i intervju att ordningsregler tagits fram i medverkan med eleverna och elevrådet. Eleverna berättar om en konsekvenstrappa som används när en elev har ett oönskat beteende. Eleverna uppger vidare att studieron brister ibland och att det kan bli stökigt om läraren går ifrån eller när det är en vikarie som håller i lektionen. Lärarna beskriver studieron som god och att när det brister så pratar de med eleverna om hur de ska göra för att förbättra den.

Lärarna uppger att personal som får kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling gör en anmälan i skolans digitala verktyg som går till rektor och huvudman. Händelserna utreds och vid behov följs de upp. I skolans plan mot kränkande behandling finns en översikt över skolans arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Den redogör också för när- och på vilket sätt under läsåret som arbetet med att förankra planen mot kränkande behandling sker tillsammans med elever och personal på skolan.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Det ska finnas ordningsregler för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska även utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler. (5 kap. 5 § skollagen)

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. (6 kap. 8 § skollagen)

En personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Upplands Väsby kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

Beslutet har fattats av enhetschef Fredrika Brickman.

Utredaren Lina Jernström har varit föredragande i ärendet.